

EUROJUST

**EVROPSKA
PRAVOSODNA MREŽA**

Skupno sporočilo Eurojusta in Evropske pravosodne mreže o uporabi evropskega preiskovalnega naloga v praksi

Junij 2019

To sporočilo je dokument, ki naj bi bil v pomoč pri delu nacionalnih organov, pristojnih za uporabo evropskega preiskovalnega naloga (EPN), in ni pravno zavezujoče.

KAZALO

1. Uvod	5
2. Področje uporabe direktive o evropskem preiskovalnem nalogu	5
2.1. „Kateri koli preiskovalni ukrepi“(člen 3) in „ustrezne določbe“ (člen 34)	5
2.2. Evropski preiskovalni nalog v vseh fazah in/ali po sojenju	6
3. Vsebina in oblika evropskega preiskovalnega naloga (člen 5).....	7
3.1. Izpolnjevanje obrazca za evropski preiskovalni nalog (Priloga A).....	7
3.2. Informacije ali dokumenti, ki jih odreditveni organ mora oziroma mu jih ni treba zagotoviti.....	8
3.3. Jezik obrazca in vprašanja, povezana s prevajanjem	9
4. Izdaja in posredovanje evropskega preiskovalnega naloga.....	9
4.1. Vključeni pristojni organi (odreditveni in potrditveni organ)	9
4.2. Preverjanje sorazmernosti (člen 6(1)).....	10
4.3. Več ukrepov, več evropskih preiskovalnih nalogov?	10
4.4. Posredovanje Evropskega preiskovalnega naloga (člen 7)	10
5. Priznavanje in izvrševanje evropskega preiskovalnega naloga.....	11
5.1. Vključeni pristojni organi	11
5.2. Priznavanje in izvrševanje (člen 9)	11
5.3. Uporaba druge vrste preiskovalnega ukrepa (člen 10)	12
5.4. Razlogi za nepriznanje ali neizvršitev (člen 11).....	12
5.5. Nujni primeri.....	13
5.6. Potrditev prejema (člen 16(1), Priloga B) in roki (člen 12, Priloga B).....	13
6. Posebni preiskovalni ukrepi (členi 22–31)	14
6.1. Splošno	14
6.2. Zaslišanje prek videokonference (člen 24).....	14
6.3. Zaslišanje prek telefonske konference (člen 25)	14
6.4. Informacije o bančnih in drugih finančnih poslih (člen 27).....	14
6.5. Zbiranje dokazov v realnem času (člen 28)	15
6.6. Prestrežanje telekomunikacij s tehnično pomočjo (člen 30).....	15
6.7. Prestrežanje telekomunikacij brez tehnične pomoči (člen 31)	15
7. Načelo specialnosti	15
8. Evropski preiskovalni nalog v razmerju do drugih instrumentov	16
8.1. Evropski preiskovalni nalog v razmerju do instrumentov za zaseg.....	16
8.2. Evropski preiskovalni nalog v razmerju do skupnih preiskovalnih skupin.....	16
8.3. Evropski preiskovalni nalog v razmerju do evropskega naloga za prijetje	16
8.4. Čezmejno opazovanje.....	16
9. Pomoč Eurojusta in Evropske pravosodne mreže	17
9.1. Splošno	17
9.2. Eurojust	17
9.3. Evropska pravosodna mreža	18
Viri.....	19

1. Uvod

Namen tega dokumenta je zagotoviti napotke za vse, ki v praksi uporabljajo **Direktivo 2014/41/EU** z dne 3. aprila 2014 o evropskem preiskovalnem nalogu v kazenskih zadevah (v nadaljnjem besedilu: „direktiva o evropskem preiskovalnem nalogu“ oziroma „DIR EPN“)¹. V njem so informacije o vprašanjih/ovirah, možnih rešitvah in najboljših praksah, ki sta jih Eurojust in Evropska pravosodna mreža (EPM) zbrala v okviru sestankov, iz dokumentov in pri obravnavi primerov.

Skupno sporočilo obravnava izpostavljena vprašanja v zvezi s štirimi glavnimi fazami življenjskega cikla

evropskega preiskovalnega naloga (EPN) (faza izdaje, faza posredovanja, faza priznanja in faza izvršitve), pa tudi vprašanja v zvezi s področjem uporabe DIR EPN in uporabo direktive v razmerju do drugih soobstoječih pravnih instrumentov, v zvezi s pristojnimi organi, vsebino, obliko in jezikom EPN ter uporabo nekaterih specifičnih preiskovalnih ukrepov.

Ker to skupno sporočilo velja za živ dokument, ga nameravata Eurojust in EPM v prihodnosti še naprej posodabljati.

2. Področje uporabe direktive o evropskem preiskovalnem nalogu

2.1. „Kateri koli preiskovalni ukrepi“ (člen 3) in „ustrezne določbe“ (člen 34)

DIR EPN je z 22. majem 2017 v skladu s svojim členom 34(1) nadomestila „ustrezne določbe“ konvencij o medsebojni pravni pomoči (konvencije Sveta Evrope iz leta 1959 in njenih dveh dodatnih protokolov ter konvencije o medsebojni pravni pomoči iz leta 2000).

Razlaga pojma „ustrezne določbe“ je še vedno sporna. V nekaterih državah članicah je seznam ukrepov, ki ne spadajo v področje uporabe DIR EPN, vključen v nacionalno zakonodajo o prenosu, v drugih državah članicah pa se uporabljajo instrumenti „mehkega prava“ (tj. smernice, ki jih izda generalno tožilstvo). Ker ni skupnega seznama Evropske unije (EU), se je izkazalo, da se v državah članicah nekateri ukrepi in določbe razlagajo različno, zaradi česar občasno prihaja do nesoglasij. Z izjemo dokumenta Sveta 14445/11 še ni na voljo celovitega seznama, ki bi kazal, točno katere določbe bodo nadomeščene. V **skupnem sporočilu Eurojusta in EPM** so zbrana stališča kontaktnih točk Evropske pravosodne mreže glede razlage

pojma „ustrezne določbe“ v skladu s členom 34(1) DIR EPN (glej Sporočilo Eurojusta / EPM o pomenu pojma „ustrezne določbe“ in pravni ureditvi, ki se uporablja v primeru zamude pri prenosu direktive o EPN).

Člen 3 DIR EPN o področju uporabe EPN se nanaša na „katere koli preiskovalne ukrepe“, razen na ustanovitev skupne preiskovalne skupine.

Pri oceni, ali bi bilo treba uporabiti DIR EPN ali ne, bi bila lahko v pomoč naslednja merila:

- ▶ nalog zadeva preiskovalni ukrep zbiranja ali uporabe dokazov
- ▶ ukrep je izdal ali potrdil pravosodni organ in
- ▶ ukrep se nanaša na državo članico, ki jo zavezuje DIR EPN.

Če katero koli od teh meril ni izpolnjeno, DIR EPN ni ustrezen akt in bi bilo treba uporabiti drug pravni instrument. Na primer, kadar ukrep nima dokaznihposledic, temveč je njegov cilj zgolj

¹ DIR EPN se uporablja za vse države članice, za katere je navedena direktiva zavezujoča (tj. za 26 držav članic; zavezujoča ni za Irsko in Dansko).

postopkovni (npr. vročanje in pošiljanje postopkovnih dokumentov), bi bilo treba namesto EPN izdati zaprosilo za medsebojno pravno pomoč.

Da bi sekretariat EPM pripomogel k ustrežnejši razlagi področja uporabe DIR EPN, je objavil dokument z naslovom *Pristojni organi, dopustni jeziki, nujne zadeve in področje uporabe direktive o EPN*, ki je na voljo vsem, ki v praksi uporabljajo navedeno direktivo, na spletnem mestu EPM.

V DIR EPN na podlagi skupnega dogovora niso zajeti naslednji ukrepi:

- ▶ ustanovitev skupne preiskovalne skupine in zbiranje dokazov v okviru te skupine;
- ▶ vročanje in pošiljanje postopkovnih dokumentov, razen če ni predložitev dokumenta **bistvena** za preiskovalni ukrep, ki je predmet EPN – v tem primeru bi bilo treba v skladu s členom 9(2) DIR EPN pri njegovi vključitvi v EPN upoštevati prilagodljiv pristop;
- ▶ izmenjava informacij brez zaprosila (člen 7 konvencije o medsebojni pravni pomoči iz leta 2000);
- ▶ odstop postopkov (člen 21 konvencije Sveta Evrope iz leta 1959 in konvencija Sveta Evrope iz leta 1972);
- ▶ zaseg premoženja za namene naknadnega odvzema (Okvirni sklep 2003/577/PNZ o izvrševanju sklepov o zasegu premoženja ali dokazov v Evropski uniji, z 19. decembrom 2020 pa Uredba 2018/1805 o vzajemnem priznavanju sklepov o začasnem zavarovanju in sklepov o odvzemu);
- ▶ vračilo: vračilo predmeta oškodovancu (člen 8 konvencije o medsebojni pravni pomoči iz leta 2000);
- ▶ zbiranje izpiskov iz registra kazenskih evidenc/ECRIS;
- ▶ medpolicijsko sodelovanje ali
- ▶ medcarinsko sodelovanje.

Ena od določb, ki vzbuja dvome med uporabniki direktive, je člen 19 Budimpeške konvencije, ki zadeva preiskovanje in zaseg shranjenih računalniških

podatkov. Kot je videti, večina uporabnikov meni, da se ta določba lahko uporablja, saj ne spada pod „ustrezne določbe“.

(Glej tudi **Poglavje 8. „Evropski preiskovalni nalog v razmerju do drugih instrumentov“**).

2.2. Evropski preiskovalni nalog v vseh fazah in/ali po sojenju

V **uvodni izjavi 25** DIR EPN je navedeno, da direktiva določa pravila izvajanja preiskovalnega ukrepa v vseh fazah kazenskega postopka, vključno s sojenjem.

EPN se za **zbiranje dokazov uporablja ne le v preiskovalni fazi postopka, temveč tudi med sojenjem**. Poleg tega se EPN v nekaterih državah članicah uporablja tudi za ukrep, ki se izvaja **med izvrševanjem sodbe** (npr. med finančno preiskavo za namene ugotovitve sredstev po sprejetju pravnomočne odločbe o odvzemu ali pri zbiranju dokazov o okoliščinah, povezanih z izvršitvijo kazni). Ta pristop uporabe EPN **po sojenju** je povezan z nacionalnimi pravosodnimi sistemi, v katerih pojem kazenskega postopka vključuje tudi fazo izvršitve.

(Glejte tudi **Poglavje 6.2. Zaslišanje prek videokonference in Poglavje 8.3 Evropski preiskovalni nalog v razmerju do evropskega naloga za prijetje**).

3. Vsebina in oblika evropskega preiskovalnega naloga (člen 5)

3.1. Izpolnjevanje obrazca za evropski preiskovalni nalog (Priloga A)

Standardni obrazec za EPN (Priloga A), ki je na voljo v vseh jezikih, je bil uveden za spodbujanje enostavnosti in učinkovitosti, pri čemer sta v ospredju narava DIR EPN in pojem vzajemnega priznavanja. Z obrazcem naj bi poenostavili formalnosti, izboljšali kakovost in zmanjšali stroške prevajanja.

Kljub temu so uporabniki naleteli na več ovir pri izpolnjevanju obrazca iz Priloge A:

- ▶ EPN so včasih prekratki in ne vsebujejo bistvenih informacij (npr. ni dovolj informacij o tem, zakaj je ukrep potreben pri preiskavi, manjkajo datumi, ni informacij o oškodovanih osebah ali nezadosten opis dejstev, ki se preiskujejo, zaradi česar denimo postane preverjanje dvojne kaznivosti pretežavno). V takšnem primeru se nato sproži posvetovalni postopek, po katerem je v skladu s členom 11(4) DIR EPN treba zaprositi za posredovanje dodatnih informacij.
- ▶ Besedilo v prilogah k nacionalnim zakonom, s katerimi se DIR EPN prenaša v nacionalno zakonodajo, **ne ustreza vedno v celoti** besedilu iz uradnih prilog EPN. To lahko povzroča zmedo in zamude, zato bi bilo vedno treba uporabiti obrazec iz DIR EPN.
- ▶ Ker **za nekatere preiskovalne ukrepe**, kot so poizvedbe, nalogi za posredovanje dokazov ter EPN v zvezi s forenzičnimi dokazi, manjka **potrditveno okence**, je treba te ukrepe opisati v polju za prosti opis.
- ▶ **Ni okenca/rubrike za navedbo**, da ima obrazec več različnih **prilog**.
- ▶ Različne ovire, denimo **ko je vpletenih več oseb ali je vključenih več pristojnih organov na regionalni ravni** v državi članici izvršiteljici (sicer pa mora slednja zagotoviti, da so vsi zadevni nacionalni organi pravočasno vključeni skladno z zakonodajo te države).

- ▶ različne ovire, denimo ko je **zaprošeno za več ukrepov** (zlasti v zvezi z rubrikama C in I). (Glej tudi **Poglavje 4.3. „Več ukrepov, več evropskih preiskovalnih nalogov?“**)

Najboljša praksa

- ▶ V splošnem je bolje, da se v primerih, ko je treba en pristojni izvršitveni organ zaprositi za več ukrepov, izda le **en EPN**. Vendar bi bilo lahko v nekaterih primerih priporočljivo, da se izda **več EPN**. (Glej tudi **Poglavje 4.3. „Več ukrepov, več evropskih preiskovalnih nalogov?“**)
- ▶ Da bi preprečili kršitve načela *ne bis in idem*, je priporočljivo, da se v EPN **navede ime osumljenca**, čeprav obrazec morda ne vsebuje posebnega polja za ta podatek.
- ▶ Uporabniki naj sledijo **orodju Kompendij na spletnem mestu EPM**.
- ▶ V primerih, ki zadevajo **prestrezanje telekomunikacij in/ali poizvedbe**, ali kadar se EPN nanaša na prisilni ukrep, bi morale biti v prilogi A navedene specifične in podrobne informacije, saj evropskemu preiskovalnemu nalogu ponavadi niso priložena dokazila. Uporabniki bi morali denimo jasno navesti razloge za izdajo EPN v zadevnem primeru ter kaj naj bi izvedeli/našli/dosegli z izvršitvijo ukrepov.
- ▶ Za izpolnitev **Rubrike B** (nujnost) bi se bilo treba odločiti le po skrbnem premisleku v primerih, ki so resnično nujni, na primer kadar je oseba pridržana; kadar se približuje datum zaslišanja; kadar so elektronski dokazi pred iztekom veljavnosti; kadar obstaja tveganje zastaranja; kadar je potrebno usklajevanje z drugimi zaprosili in ukrepi ali kadar so predhodni ukrepi pred iztekom uporabe. Primerov ne bi smeli označevati za nujne samo zato, ker bi organi države članice izdajateljice želeli pospešiti zadevo. (Glej tudi **Poglavje 5.5. „Nujni primeri“**).
- ▶ **Rubrika C** (Preiskovalni ukrep(-i), ki ga(jih) je treba izvesti) se uporablja za opis potrebnih ukrepov. Odreditveni organ mora biti pri opisu čim bolj

natančen. Kadar se predloži zaprosilo za zaslišanje priče/žrtve/osumljenca, bi moral odreditveni organ olajšati postopek in priložiti seznam vprašanj, in sicer v okviru rubrike C ali v prilogi k EPN.

► **Rubrika D** (Povezava s predhodnim EPN) se uporablja za navedbo predhodnih EPN, z vidika širše razlage pa tudi za zagotovitev zadevnih informacij o povezanih preteklih ali prihodnjih zaprosilih za pravosodno sodelovanje, kot so prihodnji EPN ali drugi sklepi o vzajemnem priznavanju (evropski nalogi za prijetje (ENP), sklepi o začasnem zavarovanju itd.), zaprosilih o medsebojni pravni pomoči ali skupnih preiskovalnih skupinah, tudi obstoječih preiskovalnih skupinah z drugimi državami v okviru večstranskega usklajevanja. Rubriko D bi bilo treba uporabljati zlasti, kadar se več EPN v isti zadevi pošlje več državam in je potrebno usklajevanje in/ali kadar se več EPN pošlje eni državi ob upoštevanju izjeme od načela pošiljanja samo enega EPN, ne glede na število ukrepov, ki jih je treba sprejeti.

► **Rubrika E** (Identiteta zadevne osebe) bi morali uporabljati za identifikacijo osebe ali oseb, ki jih zadeva preiskovalni ukrep (ne nujno obdolžencev/osumljencev).

► **Rubrika G** (Razlogi za izdajo EPN) bi morali uporabljati za povzetek dejstev in identitete oseb, osumljenih storitve kaznivega dejanja, in sicer v kratkih in jasnih stavkih, da je mogoče ustrezno preveriti dvojno kaznivost, ter vsebuje jasen opis povezav med kaznivim dejanjem in/ali osebami, osumljenimi storitve kaznivega dejanja, zadevnimi osebami in zaprošenim preiskovalnim ukrepom.

► **Rubrika I** (Zahtevane formalnosti in postopki pri izvršitvi) se uporablja za informacije o formalnostih in postopkih, ki jih je treba upoštevati v skladu z zakonodajo države članice izdajateljice, in informacije o tem, kako naj izvršitveni organ izvaja te formalnosti in postopke. V rubriki I se lahko tudi zaprosi, da bi bili uradniki države izdajateljice prisotni pri izvrševanju EPN. Prav tako se v tej rubriki lahko navede, ali obstaja možnost, da bi bile na kraju samem navzoče zainteresirane osebe, kakor predvideva [člen 4 konvencije Sveta Evrope iz leta 1959](#).

► **Rubrika K** (Podatki o organu, ki je izdal EPN) se uporablja za posredovanje informacij o odreditvenem organu (elektronski naslov organa, nadomestni organ, če je to potrebno, in druge koristne informacije, npr. znanje jezikov, organ, pristojen za praktično ureditev posredovanja dokazov ali premestitev osebe v priporu (začasna premestitev)).

3.2. Informacije ali dokumenti, ki jih odreditveni organ mora oziroma mu jih ni treba zagotoviti

Člen 5 DIR EPN o vsebini in obliki EPN ne nalaga nobenih pravnih zahtev glede tega, ali bi bilo treba navesti notranjo sodno odločbo oziroma jo priložiti EPN². Čeprav zakon tega morda ne zahteva, bi bilo morda v informativne namene vseeno koristno **predložiti notranji nalog**, odvisno od posameznih zadev, na primer v zadevah, v katerih je izdano zaprosilo za prisilni ukrep, in sicer za pojasnitev pravnih razlogov za tovrsten ukrep, zlasti če se tudi od države članice izvršiteljice zahteva, da izda sodno odločbo.

Nekaj držav pri izvrševanju EPN v skladu z nacionalno zakonodajo v nekaterih primerih še vedno zahteva, da se EPN priloži notranji nalog države izdajateljice, denimo v primeru zaprosila za prestrežanje telekomunikacij. V takem primeru so potrebne pragmatične rešitve, kot je jedrat EPN in priložen (daljši) notranji nalog, ki je preveden ali ne.

² Za razliko od člena 8(1)(c) okvirnega sklepa o ENP (za razlago te določbe glej sodbo *Bob Dogi*, SEU, zadeva -241/15) se člen 5 DIR EPN ne sklicuje na nobeno povezano sodno odločbo.

3.3. Jezik obrazca in vprašanja, povezana s prevajanjem

Da bi se zmanjšalo število ovir, povezanih s prevajanjem, je v členu 5(2) DIR EPN določeno, da vsaka država članica **navede uradne jezik(e) EU**, ki se **lahko uporabi(jo)** poleg njenega(-ih) uradnega(-ih) jezika(-ov), če je ta država članica država izvršiteljica. Večina držav članic je sprejela dodaten jezik (večinoma angleščino), nekatere države članice pa so kljub določbi DIR EPN izjavile, da bodo sprejele le dokumente v svojem uradnem jeziku ali da bodo dokumente v angleščini dopuščale le v nujnih primerih.

Ovire: pojavljajo se pritožbe glede kakovosti prevodov. Kadar EPN ni priložen v jeziku države članice izdajateljice, izvršitveni organ nejasnih delov besedila ne more dati v prevod prevajalcem v svoji državi.

Opredeljena najboljša praksa: EPN je sodna odredba, zato mora biti izdana in podpisana v jeziku(-ih) države članice izdajateljice. Za prevod **bi bilo treba vedno uporabiti uradni obrazec/predlogo**

EPN v jeziku države članice izvršiteljice. Prevedeni naj bodo le deli obrazca, ki jih je izpolnil odreditveni organ, da bi se izognili dvomljivim in neuradnim/netočnim prevodom. Orodje Kompendij na spletnem mestu EPM omogoča funkcijo samodejnega prevoda nespremenljivih delov besedila obrazca. Obrazci EPN (priloge A, B in C) so na voljo v vseh jezikih EU, in sicer v formatu Word v pravosodni knjižnici na spletnem mestu EPM. (Glej Prilogo A ali „Evropski preiskovalni nalog – obrazci“ za priloge A, B in C.)

EPN, ki je poslan brez prevoda, bi bilo treba v skladu s členom 16(2)(a) DIR EPN šteti za „nepopoln“. Izvršitveni organ bi moral v takem primeru obvestiti odreditveni organ, da je EPN „nepopoln“, namesto da obrazec vrne pošiljatelju ali ga šteje za „neobstoječega“.

V dokumentu EPM z naslovom *Pristojni organi, dopustni jeziki, nujne zadeve in področje uporabe direktive o EPN* so navedene uporabne informacije o sprejetih jezikih, tudi v nujnih primerih, če je to ustrezno.

4. Izdaja in posredovanje evropskega preiskovalnega naloga

4.1. Vključeni pristojni organi (odreditveni in potrditveni organ)

Z DIR EPN nad fazo izdaje vlada pravosodje, saj mora EPN izdati sodnik, sodišče, preiskovalni sodnik ali javni tožilec, pristojen v ustrezni zadevi (pravosodni organ kot **odreditveni organ**), oziroma mora EPN potrditi eden od navedenih organov (pravosodni organ kot **potrditveni organ**). Glej člen 2(c) DIR EPN.

V skladu s členom 7(3) DIR EPN imajo lahko osrednji organi koristno administrativno vlogo pri podpori pravosodnih organov. V nekaterih državah članicah ima osrednji organ dodatne pristojnosti, na primer pri tranzitu priprtih oseb in sporazumih o delitvi stroškov.

Kar zadeva **preverjanje**, se izvršitveni organi ponavadi zanesejo na medsebojno zaupanje, ne glede na to, ali je pristojni organ odreditveni ali potrditveni

organ EPN. Vendar se lahko opravi preverjanje v skladu s členom 9(3) DIR EPN. Dokument Evropske pravosodne mreže z naslovom *Pristojni organi, dopustni jeziki, nujne zadeve in področje uporabe direktive o EPN* je lahko v pomoč pri oceni, ali je prejeti EPN izdal ali potrdil pristojni organ ali ne. (Glej tudi **Poglavje 5.5. „Nujni primeri“**).

4.2. Preverjanje sorazmernosti (člen 6(1))

Pogoji, ki jih mora preveriti pristojni organ (člen 6 DIR EPN):

- ▶ Država članica izdajateljica mora preveriti, ali je ukrep **nujen in sorazmeren**.
- ▶ Država članica izdajateljica mora preveriti, ali **bi lahko bil ukrep pod istimi pogoji odrejen tudi v podobnem notranjem primeru**.

V skladu z DIR EPN je za preverjanje sorazmernosti pristojen odreditveni organ (člen 6(1) DIR EPN), vendar če izvršitveni organ upravičeno domneva, da ta pogoj ni izpolnjen, se lahko posvetuje z odreditvenim organom (člen 6(3) DIR EPN).

Do tega lahko pride, če opis kaznivega dejanja ni dovolj podroben, če je zaprosen preiskovalni ukrep presplošen in ga je težko upravičiti ali če ukrep ni dovolj konkretno opisan, da bi ga bilo mogoče ustrezno oceniti.

Ta **mehanizem za posvetovanje** se lahko uporabi za zagotovitev zadevnih informacij in za to, da se prepreči tveganje nadaljnje odložitve izvršitve. Po posvetovanju se lahko odreditveni organ odloči tudi za umik EPN.

Vprašanja, povezana s stroški, in lažja kazniva dejanja: Primeri, ki vključujejo stroške, ki se „štejejo za izjemno visoke“, se lahko rešijo prek mehanizma za posvetovanje iz člena 21(2) DIR EPN. Obstajajo različna stališča glede primerov, ki vključujejo stroške, ki sami po sebi niso izjemno visoki, vendar so povezani z **lažjimi kaznivimi dejanji**, ki lahko, če se ponovijo, povzročijo visoke stroške. Vendar so razlogi za nepriznanje natančno določeni v DIR EPN in stroškovni pomisleki ne morejo biti razlog za nepriznanje.

4.3. Več ukrepov, več evropskih preiskovalnih nalogov?

Kadar se zaprosi za več ukrepov, bi jih bilo **načeloma** treba vključiti v **en sam EPN**. Vendar bi bil ob upoštevanju narave in področja primera lahko priporočljiv **drugačen pristop**. Lahko se upoštevajo naslednje okoliščine:

- ▶ **Preudarki glede zaupnosti in tveganje razkritja:** da bi preprečili razkritje nekaterih informacij osumljencem, ki bi lahko ogrozilo izvršitev drugih ukrepov, bi bilo morda priporočljivo uporabiti ločene EPN.
- ▶ **Zapletenost primera:** v zapletenih primerih, v katerih so potrebni različni ukrepi v zvezi z različnimi fizičnimi in pravnimi osebami z različnimi vlogami v postopku, je zagotavljanje doslednosti in skladnosti med različnimi rubrikami v prilogi A (zlasti med rubrikami C, D, E, G, H in I) skupna odgovornost. Zato je morda bolj priporočljivo, da se izda več EPN in ne enega samega.
- ▶ **Za izvršitev EPN so pristojni različni organi:** v tem primeru bi bilo lahko potrebnih več EPN. Vendar nekatere države menijo, da je to notranja zadeva in da bi morala biti država članica izvršiteljica odgovorna za razporeditev dela, ne pa za zaprosilo ločenih EPN.

4.4. Posredovanje Evropskega preiskovalnega naloga (člen 7)

Posredovanje (člen 7 DIR EPN)

Neposredno od odreditvenega organa do izvršitvenega organa (brez poseganja v pristojnosti osrednjih organov).

Za pospešitev posredovanja EPN in zagotovitev njegove pristnosti se uporabljajo **različni kanali**, ki so odvisni od vrste, zapletenosti in nujnosti primera. Ti kanali so med drugim Eurojust, kontaktne točke EPM in sodniki za zvezo.

Posebej je pomembna varna mreža za komuniciranje, prek katere se lahko EPN varno posreduje. Evropska komisija v ta namen trenutno razvija **varen spletni portal** (digitalni sistem za izmenjavo e-dokazov; testna različica naj bi začela delovati konec leta 2019). Ta portal bo postal platforma s kanalom za varno komuniciranje za digitalno izmenjavo EPN in odgovore pravosodnih organov EU.

Poleg tega se lahko EPN predloži prek **varne povezave Eurojusta** (vendar niso povezane vse države članice in komuniciranje je možno le med nacionalnim organom in Eurojustom, ne pa tudi med nacionalnimi organi) in **varne telekomunikacijske povezave Evropske pravosodne mreže** (člen 9 sklepa o EPM in člen 7(4) DIR EPN). Vendar varna povezava ni primerna za neposreden stik med pristojnimi organi.

5. Priznavanje in izvrševanje evropskega preiskovalnega naloga

5.1. Vključeni pristojni organi

V členu 2(d) DIR EPN je **izvršitveni organ** opredeljen kot „*organ, ki je pristojen za priznanje EPN in zagotovitev njegove izvršitve*“.

Če se EPN pošlje napačnemu organu v državi članici izvršiteljici, bi ga bilo treba v skladu s členom 7(6) DIR EPN namesto vrnitve posredovati ustreznemu izvršitvenemu organu; to bi bilo treba navesti v prilogi B.

Nekatere države članice so ustanovile centraliziran **organ prejemnik**, tj. pravosodni organ, ki prejme in, če je za to pristojen, prizna EPN ter ga nato dodeli pristojnemu izvršitvenemu organu v izvršitev.

Ugotovljena najboljša praksa

- ▶ Pri iskanju pristojnega izvršitvenega organa in ustreznih kontaktnih podatkov si je mogoče pomagati z **Atlasom EPM**.
- ▶ Če je na različnih geografskih območjih predvidenih več ukrepov, država izvršiteljica pa nima osrednjega organa prejemnika, bi moral odreditveni organ opozoriti ustrezne izvršitvene organe, da je v državi zaproseno za več ukrepov.

5.2. Priznavanje in izvrševanje (člen 9)

Priznavanje in izvrševanje (člen 9 DIR EPN)

Pravilo:

- ▶ **obveznost izvršitve** (člen 1 DIR EPN),
- ▶ **„brez kakršne koli nadaljnje formalnosti“** (člen 9(1) DIR EPN).

VENDAR potrebno **priznanje** s strani izvršitvenega organa.

Pravo, ki se uporablja za izvršitev Izvršitev ureja pravo države članice izvršiteljice.

VENDAR mora izvršitveni organ ravnati skladno s formalnostmi in postopki, ki jih *izrecno navede* odreditveni organ, „če to ni v nasprotju s temeljnimi načeli prava v tej državi“.

Člen 9(1) DIR EPN določa, da izvršitveni organ **prizna** EPN **„brez kakršne koli nadaljnje formalnosti“** in poskrbi za njegovo izvršitev. DIR EPN torej ne dopušča, da bi se zadeva v državi izvršiteljici obširno preučevala. Vseeno pa je treba opraviti določene preverbe. (*Glej tudi* člen 10(3) in člen 11 DIR EPN.)

Izvršitveni organi naj bi v največji možni meri ravnali skladno s formalnostmi in postopki, ki jih *izrecno navedejo* odreditveni organi (člen 9(2) DIR EPN), vendar naj bi bil EPN izvršen „na enak način in pod enakimi pogoji, kot če bi zadevni preiskovalni ukrep odredil organ države izvršiteljice“ (člen 9(1) DIR EPN).

5.3. Uporaba druge vrste preiskovalnega ukrepa (člen 10)

Uporaba druge vrste preiskovalnega ukrepa (člen 10 DIR EPN):

- ▶ če v državi članici izvršiteljici zadevni ukrep **ne obstaja** niti ne gre za katerega od ukrepov iz člena 10(2) DIR EPN (npr. neomejitven ukrep);
- ▶ če ukrep v podobnem notranjem primeru **ne** bi bil **na voljo**; ali
- ▶ če bi z **manj intruzivnim** ukrepom dosegli enak rezultat.

DIR EPN preskus sorazmernosti prepušča odreditvenemu organu (*glej poglavje 4.2. Preverjanje sorazmernosti*), vendar določa tudi, da izvršitveni organ lahko **uporabi drug preiskovalni ukrep, če bi z njim z manj intruzivnimi sredstvi dosegli enak rezultat** (člen 10(3) DIR EPN), npr. nalog za posredovanje dokazov namesto hišne preiskave.

Ugotovljene težave: V vključenih državah članicah so pravni predpogoji za preiskovalne ukrepe različni.

Najboljša praksa: V izogib nepotrebnim posvetovanjem in zamudam med izvršitvenim in odreditvenim organom lahko slednji v EPN navede, da se lahko uporabijo tudi manj intruzivni ukrepi (ki vodijo do enakega rezultata).

Člen 10(2) DIR EPN se nanaša na preiskovalne ukrepe, ki morajo biti v pravu države izvršiteljice vedno na voljo, kakršni so **neomejitveni ukrepi**, kot so opredeljeni v skladu s pravom države izvršiteljice (člen 10(2)(d) DIR EPN). Večina držav članic v svoji zakonodaji nima opredelitve „neomejitvenih ukrepov“. Ta termin se v njih obravnava kot splošen pojem, opredeljen v skladu z običajnim pravnim jezikom, zajema pa ukrepe, ki ne posegajo v temeljne pravice in zanje pogosto ni potrebna sodna odločba (*glej tudi* uvodno izjavo 16).

5.4. Razlogi za nepriznanje ali neizvršitev (člen 11)

Razlogi za nepriznanje ali neizvršitev (člen 11 DIR EPN):

- a) **imuniteta ali privilegij**, zaradi katerega EPN **ni mogoče izvršiti**. Pri tem lahko gre za ščitenje zdravniških in pravnih poklicev. Lahko pa gre tudi za predpise v zvezi s svobodo tiska in izražanja, čeprav to *stricto sensu* niso privilegiji ali imunitete (uvodna izjava 20);
- b) če bi izvršitev bila v škodo bistvenim nacionalnim varnostnim interesom;
- c) v upravnih postopkih ali drugih postopkih, ki jih sprožijo pravosodni organi, če se z odločbo lahko sproži postopek pred kazenskim sodiščem in **ukrep** v podobni notranji zadevi **ne bi bil dovoljen**;
- d) kršitev načela **ne bis in idem**;
- e) če se EPN nanaša na kršitev, **deloma storjeno** v državi izvršiteljici, v kateri **ni kaznivo dejanje**;
- f) kršitev **temeljnih pravic**;
- g) **dvojna kaznivost** (z izjemami – Priloga D);
- h) uporaba preiskovalnega ukrepa je v skladu s pravom države izvršiteljice omejena na **seznam ali vrsto kaznivih dejanj ali na kazniva dejanja, za katera je zagrožena določena najmilejša kazenska sankcija**, ki ne vključujejo kaznivega dejanja, na katerega se nanaša EPN.

Člen 11(4) DIR EPN: v zvezi s primeri iz točk (a), (b), (d), (e) in (f) pred odločitvijo o nepriznanju ali neizvršitvi EPN **obveznost posvetovanja**.

Razlogi za nepriznanje ali neizvršitev iz DIR EPN (člen 11 in drugi razlogi, navedeni v poglavju IV DIR EPN) predstavljajo **zaključen seznam**, ki ga je treba razlagati restriktivno, saj ti razlogi konstituirajo izjemo od načela vzajemnega priznavanja. Zato ureditev z EPN ne pušča nikakršnega manevrskega prostora za zavrnitev izvršitve EPN na podlagi kakega razloga, ki ni na tem seznamu, na primer na podlagi oportunitetnega načela.

5.5. Nujni primeri

Izpolnjevanje formalnosti, ki jih nalaga DIR EPN, utegne biti še posebej težavno v nujnih primerih, na primer ko je treba poskrbeti, da se podpisan obrazec za EPN pošlje v izvirnem jeziku in prevede v jezik, ki ga država članica izvršiteljica dopušča, ali da se postopek potrditve spoštuje tudi med državnimi prazniki ali vikendi. DIR EPN ne ureja začasnih ukrepov, ki se uporabijo pred izdajo EPN.

Najboljše prakse pri nujnih primerih

- ▶ V nujnih primerih se priporoča čimprejšnja komunikacija z izvršitvenim organom, da se ocenijo različne možnosti, pri čemer je najbolje, da se dovolj zgodaj vključita **Eurojust** ali **kontaktne točke EPM**.
- ▶ Nekatere države članice v nujnih primerih pristajajo na **zaposila po e-pošti, faksu ali celo po telefonu**. V nekaterih primerih bi lahko ponudil rešitev **člen 7 Konvencije o medsebojni pravni pomoči iz leta 2000**, ki obravnava izmenjavo informacij brez zaprosila.
- ▶ Nekatere od držav članic, ki niso navedle, da pristajajo na kak drug uradni jezik na podlagi člena 5(2) DIR EPN, **nujne EPN** vseeno **sprejemajo v angleščini**, pod pogojem, da hitro sledi tudi prevod.
- ▶ Ko je potrebna potrditev EPN, so nekatere države članice v nujnih primerih pripravljene sprejeti nekatere **začetne ukrepe za zaščito dokazov** še pred prejemom potrjenega EPN. V takšnih primerih je treba po e-pošti poslati kratek pisni povzetek dejstev. Poleg tega nekatere države članice sprejmejo potrditev od pristojnega potrditvenega organa po e-pošti, če potrditveni organ ni na voljo, da bi podpisal EPN.
- ▶ Dokument EPM **Pristojni organi, dopustni jeziki, nujne zadeve in področje uporabe Direktive o EPN** vsebuje informacije v zvezi z nujnimi zadevami za vsako od držav članic, npr. o dopustnem obsegu uporabe angleščine in uporabi e-pošte kot prvem koraku.

5.6. Potrditev prejema (člen 16(1), Priloga B) in roki (člen 12, Priloga B)

Uporaba **Priloge B** za potrditev prejema EPN je obvezna (člen 16(1) DIR EPN); vsakič, ko prispe EPN, je torej treba izpolniti Prilogo B in jo poslati odreditvenemu organu. Če organ prejemnik posreduje EPN v izvršitev drugemu organu, mora biti to sporočeno v Prilogi B, nato pa bi moral odreditveni organ s slednjim stopiti v neposredni stik. Priloga B služi tudi temu, da se odreditvenemu organu sporoči, kdaj naj začnejo teči roki.

Obvezni roki (člen 12 DIR EPN):

Odločitev o priznanju ali izvršitvi EPN se sprejme, ukrep pa izvrši „**enako hitro in enako prednostno kot v podobnem notranjem primeru**“.

▶ Obvezni roki

- Za sprejetje odločitev o priznanju ali izvršitvi (30 dni + 30 dni) in
- za sprejetje ukrepov (90 dni po odločitvi o priznanju ali izvršitvi).

▶ Začasni ukrepi (člen 32)

- Odločitev, če je to mogoče, v 24 urah po prejemu EPN.

Tako kot drugi instrumenti o medsebojnem priznavanju tudi DIR EPN določa **roke** za priznanje ali izvršitev ali za izvedbo preiskovalnega ukrepa oziroma ukrepov. Člen 12(6) DIR EPN določa, da izvršitveni organ v primerih, ko ne more upoštevati roka, odreditvenemu organu sporoči razloge za zamudo ter se z njim posvetuje o ustreznem roku za izvršitev preiskovalnega ukrepa oziroma ukrepov. Izvršitev EPN je tako odložena. V nobenem primeru pa zamuda ne bi smela biti vzrok ali razlog za neizvršitev.

Zadeve, ki vključujejo e-dokaze in kratka obdobja hrambe podatkov: DIR EPN predvideva možnost t. i. **začasnega ukrepa v zelo nujnih situacijah** (člen 32 DIR EPN), da se začasno prepreči uničenje, preoblikovanje, premikanje, posredovanje ali odstranitev morebitnega predmeta (vključno s podatki), ki bi lahko služil kot dokaz. V takšni situaciji izvršitveni organ odločitev glede začasnega ukrepa sprejme in sporoči čim prej, če je le izvedljivo, v 24 urah. Potrebna sta zgodnje usklajevanje in vključitev pravosodnih organov.

6. Posebni preiskovalni ukrepi (členi 22–31)

6.1. Splošno

DIR EPN v členih 22–31 predvideva več posebnih preiskovalnih ukrepov.

Izkušnje, ki sta jih v zvezi z nekaterimi preiskovalnimi ukrepi zbrala Eurojust in EPM, so podane v poglavjih 6.2 do 6.7. Vendar ne gre za celovit pregled, saj je v zvezi z nekaterimi preiskovalnimi ukrepi, na primer začasno premestitvijo pridržanih oseb (člen 22 DIR EPN) in tajnimi preiskavami (člen 29 DIR EPN), na voljo le malo informacij.

6.2. Zaslišanje prek videokonference (člen 24)

Člen 24 DIR EPN predvideva možnost, da **je osumljenec/obdolženec zaslišan prek videokonference**. Nekateri nacionalni izvedbeni zakoni dopuščajo zaslišanje osumljenca ali obdolženca prek videokonference le, če ta privoli („zavrne“ – obvezen razlog za nepriznanje), medtem ko so drugi nacionalni izvedbeni zakoni manj togi („lahko zavrne“ – izbiren razlog za nepriznanje).

Člen 24(1) DIR EPN dopušča tudi možnost, da **so prek videokonference zaslišane „priče“ ali „izvedenci“**. Četudi „žrtve“ niso izrecno omenjene in v skladu z nekaterimi nacionalnimi pravnimi sistemi niso „priče“ (različne proceduralne pravice in obveznosti; ni obveznosti pričati ali govoriti resnico), pa večina držav očitno dopušča, da se uvrščajo v področje uporabe člena 24 DIR EPN.

Zaslišanje prek videokonference v fazi sojenja: Zastavljeno je bilo vprašanje, ali bi EPN lahko uporabili za zaslišanje obtoženca med sojenjem, torej kot jamstvo, da bo ta sodeloval v kazenskem procesu, namesto da bi bil začasno premeščen. DIR EPN ureja vse faze kazenskega postopka, vključno s sojenjem, kakor je potrjeno v njeni uvodni izjavi 25. Zaslišanja prek videokonference v fazi sojenja – v tem konkretnem kontekstu – seveda ne bodo uporabile tiste države članice, katerih notranje pravo zahteva, da mora biti obdolženec na sojenju osebno navzoč. V enakih okoliščinah bi istega ukrepa lahko ne mogle uporabiti tudi tiste države članice, ki smejo videokonference

uporabljati le za zbiranje dokazov. Vendar te države lahko izvršijo takšne EPN, ki prihajajo iz držav članic, v katerih so videokonference dovoljene, pod pogojem, da so bile pravice obdolženca zajamčene in takšno postopanje ni v nasprotju s temeljnimi načeli prava države članice izvršiteljice (glej člen 24(2)(b) DIR EPN).

Najboljša praksa:

- ▶ Če ima oseba, ki jo je treba zaslišati, drugačen status v državi članici izdajateljici (priča) kot pa v državi članici izvršiteljici (osumljenec), jo je treba ob zaslišanju poučiti o pravicah, ki jih kot priča in kot osumljenec ima po pravu ene oziroma druge države članice.
- ▶ Podobno osumljenca/obdolženca v primeru zaslišanja prek videokonference ščitijo pravice iz obeh pravnih sistemov, tj. pravice, ki obstajajo tako v pravu države izvršiteljice kot pravu države izdajateljice, priče in izvedenci pa lahko uveljavljajo pravico do odklonitve pričanja, če to pravico ponuja kateri od teh pravnih sistemov (glej člen 24(5)(e) DIR EPN).

6.3. Zaslišanje prek telefonske konference (člen 25)

DIR EPN predvideva možnost, da se **priče ali izvedenci zaslišijo prek telefonske konference**, za osumljence in obdolžence pa to možnost očitno izključuje, saj dikcija člena 25(2) DIR EPN v ničemer ne omenja odstavkov 1 in 2 člena 24 DIR EPN.

6.4. Informacije o bančnih in drugih finančnih poslih (člen 27)

Člen 27 DIR EPN določa možnost, da se EPN izvrši za pridobitev finančnih dokazov o računih (ne glede na vrsto računa), ki jih oseba, ki je v kazenskem postopku, ima v kateri koli banki ali nebančni finančni ustanovi. Ta člen torej ni omejen na osumljence ali obdolžence, temveč zadeva **katero koli drugo osebo**, za katero bi se te finančne informacije izkazale za potrebne, pri čemer mora biti uporaba takšnega zaprosila v kazenskem postopku zadostno utemeljena (sorazmernost; *glej tudi* uvodno izjavo 27).

6.5. Zbiranje dokazov v realnem času (člen 28)

Večina držav članic meni, da je dikcija člena 28 DIR EPN dovolj široka, da pušča prostor za ukrepe, kot so video nadzor, spremljanje ali sledenje z uporabo tehničnih naprav (GPS) in vstop v računalniški sistem.

6.6. Prestrežanje telekomunikacij s tehnično pomočjo (člen 30)

Glede tega, ali bi bilo člen 30 DIR EPN mogoče uporabiti pri zaprosilu za tajno namestitve prisluškovalne naprave (npr. v avtomobilu), se mnenja precej razhajajo.

6.7. Prestrežanje telekomunikacij brez tehnične pomoči (člen 31)

Člen 31 DIR EPN ureja **uradno obvestilo države članice, v kateri se nahaja oseba, katere telekomunikacije se prestrezajo, ko tehnična pomoč ni potrebna**

(Priloga C). Če ni uradnega obvestila in/ali če ni **odobritve**, bi to lahko zbudilo dvome v dopustnost dokazov. V nekaterih državah članicah je kot pristojen za prejem Priloge C določen osrednji organ, v spet drugih pa je prejemnik lokalni organ, če je opredeljen.

V kolikšni meri bi moral obveščeni organ preveriti, če morda „prestrežanje ne bi bilo odobreno v podobnem notranjem primeru“ (člen 31(3) DIR EPN): Tu se pogledi razhajajo in segajo od zgolj formalne postopkovne preverbe do vsebinske preučitve, pri kateri se zahtevajo dodatne informacije, ustrezna ocena pa lahko privede to prekinitve prestrežanja in/ali izdaje odločbe, ki onemogoča uporabo prestreženega gradiva kot dokaza. Vsekakor od nacionalnih organov ni mogoče zahtevati, da bi zagotovili več informacij, kot je zahtevanih v Prilogi A. Uradno obvestilo ni nalog za priznanje preiskovalnega ukrepa (Priloga A), temveč je zgolj izraz spoštovanja do suverenosti druge države.

Stvarno področje uporabe člena 31 DIR EPN: Glede tega, ali ta določba velja tudi v primeru tajne prisluškovalne naprave (npr. njene namestitve v avtomobilu), se mnenja razhajajo.

7. Načelo specialnosti

Načelo specialnosti se ob posebni vlogi v zadevah v zvezi z izročitvijo in premestitvijo obsojencev ustaljeno uporablja tudi za zaprosila v okviru medsebojne pravne pomoči za zbiranje dokazov (npr. člen 23 Konvencije o medsebojni pravni pomoči iz leta 2000). Vendar **DIR EPN načela specialnosti izrecno ne ureja**, tako da se pogledi držav članic glede tega, ali se to načelo v kontekstu DIR EPN uporablja ali ne, razhajajo.

Ta različna mnenja pa vodijo k različnim pristopom do izdajanja ali izvrševanja EPN. Nekateri države članice z vidika države članice izvršiteljice izrecno navajajo, da se smejo dokazi pri izvrševanju nekega EPN uporabiti le za namene aktualne preiskave; spet druge ne omenjajo ničesar, pač pa zgolj predpostavljajo, da dokazi ne bodo uporabljeni za kak drug namen. Z vidika države članice izdajateljice pa nekatere menijo, da je državo članico izvršiteljico vedno treba zaprositi za dovoljenje, preden se dokazi uporabijo v neki drugi zadevi; spet druge pa menijo, da ta korak ni potreben, saj odreditveni organ odloči,

država članica pa prenese dokaze v skladu s tem, ob upoštevanju pravnega okvira za varstvo podatkov, ki se uporablja.

Ugotovljena najboljša praksa

- ▶ V primerih, ko se vzporedno uporabita skupna preiskovalna skupina in EPN, je v EPN priporočljivo izrecno navesti, da se dokazi, pridobljeni v okviru EPN (izven skupne preiskovalne skupine), lahko izmenjujejo s člani skupne preiskovalne skupine.
- ▶ V izogib problemom je priporočljivo, da država članica izdajateljica izda posebno zaprosilo, preden dokaze uporabi za namene, ki ne ustrezajo tistim iz začetnega EPN.

8. Evropski preiskovalni nalog v razmerju do drugih instrumentov

8.1. Evropski preiskovalni nalog v razmerju do instrumentov za zaseg

Za dokaz ali za namene odvzema utegne biti potreben nek predmet. Če se ta zagotovi v smislu **zbiranja dokazov**, se uporablja **EPN**. Če se **zagotovi za naknadni odvzem**, je potreben **sklep o zasegu** (glej tudi *Okvirni sklep 2003/577/PNZ*). Če je predmet potreben za oba namena, prevladuje stališče, da je treba uporabiti EPN, če je glavni namen zbiranje dokazov. To mora oceniti odreditveni organ, ki mora hkrati pojasniti namen ukrepa zasega.

Zaseg in odvzem premoženja zaradi vračila oškodovani stranki se ne uvršča v področje uporabe DIR EPN (še naprej se uporablja *člen 8 Konvencije o medsebojni pravni pomoči iz leta 2000*; glej tudi *Poglavje 2.1. Kateri koli preiskovalni ukrepi in ustrezne določbe*). Namesto tega bi bilo treba uporabiti zaprosilo za medsebojno pravno pomoč. Ko je izdan EPN (za namene dokazovanja) in je premoženje nato predano državi izdajateljici brez vsakih omejitev glede njegove uporabe (vključno s predajo nazaj državi izvršiteljici), lahko država izdajateljica v skladu s svojo nacionalno zakonodajo odloči o vračilu.

8.2. Evropski preiskovalni nalog v razmerju do skupnih preiskovalnih skupin

Na splošno velja, da sta EPN in skupne preiskovalne skupine različni orodji in da je treba oceniti od primera do primera, katerega je najbolje uporabiti v katerih okoliščinah (npr. vključene države, zapletenost zadeve, vrsta in število potrebnih preiskovalnih ukrepov, predvideni stroški itd.). Včasih se lahko obe orodji kombinirata in dokazi, ki jih država, ki sodeluje v skupni preiskovalni skupini, pridobi z EPN, naslovljenim na državo, ki v to skupino ni vključena, se znotraj te lahko izmenjujejo (z izrecno klavzulo v EPN, ki omogoča takšno izmenjevanje). V državah, v katerih imajo organi kazenskega pregona pomembnejšo vlogo, utegnejo skupne preiskovalne skupine predstavljati možnost, ki ima prednost pred ureditvijo z EPN, ki jo obvladuje pravosodje.

8.3. Evropski preiskovalni nalog v razmerju do evropskega naloga za prijetje

V uvodni izjavi 25 DIR EPN je posebej poudarjeno, da bi bilo treba v primeru, ko se oseba premesti v drugo državo članico za namene pregona, vključno z njeno privedbo pred sodišče zaradi sojenja, izdati ENP.

Vendar pa bi bilo DIR EPN mogoče uporabiti za **premestitev osebe v prizadevanjih za pridobitev dokazov od nje**. Ker pa ta ukrep pomeni odvzem prostosti, je treba v praktične postopke v državi članici izdajateljici na podlagi člena 22(5) DIR EPN vključiti sodnika.

8.4. Čezmejno opazovanje

DIR EPN v skladu z uvodno izjavo 9 **ne bi smeli uporabljati za čezmejno opazovanje** iz *Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma*. Večina držav članic meni, da je čezmejno opazovanje stvar policijskega sodelovanja in da v takšnih primerih ne bi smeli izdajati EPN. Spet druge pa na čezmejno opazovanje gledajo kot na stvar pravosodnega sodelovanja. Nekatere države članice so prav tako izrazile stališče, da čezmejno opazovanje ne spada v EPN, če pri tem ni uporabljeno spremljanje naprav, geolokacija in/ali prisluškovanje telefonskim pogovorom. Različne razlage področja uporabe EPN v zvezi s čezmejnim opazovanjem lahko porajajo težave. En takšen problem je omejitev uporabnosti dokazov, ki so pridobljeni s čezmejnim opazovanjem. V nekaterih državah članicah se s tem ukrepom zbrani dokazi lahko uporabijo pred sodišči, v nekaterih pa ne.

V nekaterih državah članicah, kjer EPN za čezmejno opazovanje ni mogoče izdati, ker nacionalna zakonodaja tega ne pozna, pa je takšen ukrep v okviru na te države naslovljenega ENP vseeno mogoče izvesti, saj nacionalna zakonodaja upošteva možnost, da so med nacionalnimi zakonodajami posameznih držav članic razlike.

9. Pomoč Eurojusta in Evropske pravosodne mreže

9.1. Splošno

Eurojust in EPM lahko pripomoreta k lažjemu poteku posameznih faz v življenjskem ciklu EPN in v teh fazah pomagata z nasveti, vključno s fazo sestavljanja, posredovanja, priznavanja, izvršitve in nadaljnega spremljanja. Za pomoč pri odločanju, ali se v konkretni zadevi obrniti na Eurojust ali EPM, si oglejte **Skupno sporočilo o praktični pomoči, ki jo Evropska pravosodna mreža in Eurojust nudita v okviru mednarodnega sodelovanja v kazenskih zadevah.**

Eurojust in EPM lahko **pred izdajo EPN** pomagata na primer: (i) pri sestavljanju EPN in pojasnjevanju pravnih vprašanj; (ii) pri ugotavljanju, kdo je pristojni organ prejemnik/izvršitveni organ; (iii) tako, da nastopita v svetovalni vlogi pri odločanju o uporabi EPN namesto drugih instrumentov (vzajemnega priznavanja); (iv) pri oblikovanju morebitne strategije sodelovanja (vključno z načrtovanjem časovnice).

Odreditveni ali izvršitveni organ lahko **po izdaji EPN** zaprosi za pomoč Eurojust in EPM pri na primer naslednjih vprašanjih: (i) ali je bil EPN prejet v redu; (ii) ali je EPN nared za izvršitev (člen 9(6) DIR EPN); (iii) ali je bila ugotovljena kakšna ovira (člen 7(7) DIR EPN) in (iv) ali so potrebne dodatne informacije/dokumenti (člen 11(4) DIR EPN).

Vsakič ko je sprožen posvetovalni postopek ali so potrebne dodatne povratne informacije, lahko Eurojust in EPM nastopita kot **povezovalca**. EPN predvideva več posvetovalnih postopkov, pri čemer je Eurojustu in EPM mogoče predložiti zaprosilo za njuno pomoč, da se na primer:

- ▶ preveri ustreznost EPN (preverjanje sorazmernosti (člen 6(3) DIR EPN);
- ▶ odpravi ozko grlo ali preveri verodostojnost nekega dokumenta (člen 7(7) DIR EPN);
- ▶ olajša priznanje in izvršitev EPN (člen 9(6) DIR EPN);
- ▶ opravi posvetovanje o tem, ali bi bila mogoča uporaba kake druge vrste preiskovalnega ukrepa, in o možnosti umika EPN (člen 10(4) DIR EPN);

- ▶ opravi posvetovanje o zagotovitvi vseh potrebnih informacij, če so pred sprejetjem odločitve podani razlogi za zavrnitev priznanja ali izvršitve nekega EPN (člen 11(4) DIR EPN);
- ▶ pretehta, kakšen bi bil primeren časovni okvir za izvedbo določenega preiskovalnega ukrepa, ko rokov ni mogoče upoštevati (člen 12(6) DIR EPN);
- ▶ opravi posvetovanje o začasnem posredovanju dokazov (člen 13(4) DIR EPN);
- ▶ izmenjajo povratne informacije o pravnih sredstvih (člen 14(5) DIR EPN);
- ▶ odloči o morebitni delitvi izrednih stroškov in načinu te delitve (člen 21(2) DIR EPN) ter
- ▶ razjasnijo vprašanja v zvezi z izpolnjevanjem obrazca iz Priloge C (uradno obvestilo o prestrežanju brez tehnične pomoči) (člen 31 DIR EPN; Priloga C).

9.2. Eurojust

DIR EPN je po svojem bistvu orodje za dvostransko sodelovanje. Ne ukvarja se z večstranskim/večjurisdikcijskim usklajevanjem ali večdisciplinarno razsežnostjo boja proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu.

Eurojust lahko pomaga v **zapletenih večstranskih zadevah**, pri katerih ukrepi zadevajo različne dele državnega ozemlja in je potrebno tudi sočasno usklajevanje z drugimi ukrepi v državi članici izdajateljici in/ali drugih državah članicah ali tretjih državah. Podobno se odreditveni organi lahko obrnejo na Eurojust, ko nameravajo izdati EPN v večjurisdikcijskih zadevah. Te zadeve terjajo več korakov v različnih državah članicah, zlasti ko je preiskovalni ukrep treba izvesti na konkreten, za skupno akcijo določen dan, **usklajeno in istočasno** v več državah članicah, ob upoštevanju obstoječih **usklajevalnih mehanizmov, ki jih ponuja Eurojust** (usklajevalni sestanki in koordinacijski centri).

Osnutki EPN so pogosto na voljo pred usklajevalnim sestankom ali dnevom za akcijo, da bi izvršitveni organi imeli možnost zagotoviti povratne informacije, da se omogoči nemotena izvršitev končnega EPN.

9.3. Evropska pravosodna mreža

Kontaktne točke EPM nastopajo kot „**aktivne posrednice**“ in pomagajo odreditvenim in izvršitvenim organom navezati neposredne stike. Kot že zapisano, kontaktne točke EPM vsakodnevno nudijo pomoč v zvezi z EPN. Kontaktiranje kontaktnih točk EPM se je izkazalo za dragoceno še zlasti v nujnih primerih, pa tudi pri iskanju poti naprej, ko v državi članici izdajateljici ni bil na voljo pristojni potrditveni organ, da bi podpisal EPN. Še v enem primeru je priporočljivo stopiti v stik s kontaktnimi točkami EPM, in sicer tedaj, ko je treba uporabiti več ukrepov na različnih geografskih območjih neke države članice izvršiteljice.

Na **spletnem mestu EPM** so med drugim informacije in orodja za praktično uporabo pravnih instrumentov EU, vključno z DIR EPN. Uporabniki lahko tu najdejo na primer DIR EPN v vseh jezikih EU, informacije o statusu prenosa DIR EPN (npr. datum začetka veljavnosti v posameznih državah članicah, obvestila in povezave na nacionalno zakonodajo), pristojnih organih in dopustnih jezikih v posameznih državah članicah ter priloge A, B in C v vseh jezikih EU v wordovem formatu.

Spletno mesto ponuja naslednja praktična spletna orodja:

- ▶ **Kompendij**, ki omogoča spletno sestavljanje EPN in takojšen prevod nespremenljivih delov obrazca za EPN v kateri koli uradni jezik EU;
- ▶ **Pravosodni atlas**, ki se uporablja pri ugotavljanju, kateri organ je krajevno pristojen prejeti EPN;
- ▶ „**Fiches belges**“, ki zagotavljajo strnjene praktične in pravne informacije o več preiskovalnih ukrepih, in
- ▶ **Pravosodno knjižnico**, ki vsebuje veliko koristnih dokumentov, npr. vse tri priloge EPN in morebitne nacionalne priročnike o EPN v wordovem formatu. EPM nacionalne priročnike o EPN, ki so ji poslani, z omejenim dostopom naloži na svojo spletno stran.

Viri

Direktiva 2014/41/EU z dne 3. aprila 2014 o evropskem preiskovalnem nalogu v kazenskih zadevah

Poročilo o rezultatih Eurojustove konference o evropskem preiskovalnem nalogu 19. in 20. septembra 2018 v Haagu)

Zaključki o EPN za leto 2017 – 48. in 49. plenarno srečanje EPM na Malti in v Talinu

Zaključki EPM o evropskem preiskovalnem nalogu za leto 2018

Dokument EPM, „Pristojni organi, dopustni jeziki, nujne zadeve in področje uporabe Direktive o EPN“

Sporočilo Eurojusta in EPM o pomenu pojma „ustrezne določbe“ in pravni ureditvi, ki se uporablja v primeru zamude pri prenosu direktive o EPN v nacionalno pravo

Pobuda Kraljevine Belgije, Republike Bolgarije, Republike Estonije, Kraljevine Španije, Republike Avstrije, Republike Slovenije in Kraljevine Švedske za direktivo Evropskega parlamenta in Sveta o evropskem preiskovalnem nalogu v kazenskih zadevah – Seznam določb trenutno veljavnih pravnih instrumentov, ki bi lahko bile prizadete (dokument Sveta 14445/2011)

Skupno sporočilo o praktični pomoči, ki jo EPM in Eurojust nudita v okviru mednarodnega sodelovanja v kazenskih zadevah

Eurojust, Johan de Wittlaan 9, 2517 JR The Hague, The Netherlands
www.eurojust.europa.eu • info@eurojust.europa.eu • +31 70 412 5000
Twitter & LinkedIn: @Eurojust

Print: *Catalogue number:* QP-02-19-415-SL-C • *ISBN:* 978-92-9490-386-0 • *DOI:* 10.2812/022196
Pdf: *Catalogue number:* QP-02-19-415-SL-N • *ISBN:* 978-92-9490-403-4 • *DOI:* 10.2812/2854